

Likabehandlingsplan för Vårgårda kommuns öppna förskola

Grunduppgifter

Verksamhets som omfattas av planen
Vårgårda kommuns öppna förskola

Ansvarig för planen

Ansvarig chef för Vårgårda kommuns familjecentral/öppna förskolan

Vision för Vårgårda kommuns öppna förskola

På vår öppna förskola ska inget barn, vårdnadshavare eller personal bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling.

Planens giltighet

2018-05-31 – 2019-05-31

Barnens delaktighet

Hela vår verksamhet ska utgå från barnen. Barnen görs delaktiga via samtal med pedagogerna med hjälp av olika pedagogiska metoder så som exempelvis sagor.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrarna är delaktiga i vårt likabehandlingsarbete genom att de får läsa och reflektera samt ge förslag och kritik kring våra planer och vårt dagliga arbete på den öppna förskolan. Vårdnadshavare har också möjlighet att lämna synpunkter via vår ris- och ros-låda. Den öppna förskolan kommer också ta in synpunkter via enkät till våra besökare. Likabehandlingsplanen läggs också ut på förskolans hemsida, så att föräldrarna ständigt har tillgång till den.

Personalens delaktighet

Personalen är delaktiga i likabehandlingsarbete genom att innehållet i planen tas fram i tillsammans med personalen och ansvarig chef. Planen kommer också vara ett levande dokument som lyfts på arbetsplatsträffar och liknade. Revidering av planen görs också tillsammans med personalen på den öppna förskolan.

Förankring av planen

Inför revidering av likabehandlingsplan har all personal möjligheten att påverka dess innehåll. Personalen har ett övergripande ansvar för att planen är ett levande arbetsredskap. Likabehandlingsplanen ska vara en stående

punkt på olika möten, även på verksamhetsmöten där fler professioner deltar. Vårdnadshavare har möjlighet att påverka planen på olika sätt exempelvis via synpunktslåda och liknade. Likabehandlingsplanen finns också på vår hemsida.

Uppföljning/utvärdering av planen

Likabehandlingsplanen ska följas upp senast den 31 maj 2019

Utvärdering

En utvärdering kommer att genomföras av denna plan under våren 2019

Främjande insatser

Främjande insatser handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån den öppna förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Det ska finnas åtgärder för diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionsnedsättning. Diskrimineringsombudsmannen och Barn- och elevombudet rekommenderar även att man beaktar diskrimineringsgrunderna könsidentitet eller könsuttryck samt ålder inom ramen för det främjande arbetet.

Ett genusmedvetet arbete:

Område

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck

Mål

- Alla familjer är välkomna till vår verksamhet
- Alla våra besökare ska bemötas som individer
- Främja allas lika värde
- Tänka normkritiskt vid inköp av böcker och lekmaterial

Insats

- Information på fler språk
- Uppmärksammar besökare med annat modersmål
- Nya besökare introduceras alltid i verksamheten
- Vi presenterar vår verksamhet, lekmaterial och utrymmen normkritiskt
- Normer är ett ämne vi lyfter och reflekterar kring i vår verksamhet

Ansvarig

Ansvarig chef tillsammans med personalen på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

Värdegrundsarbete:

Område

Kränkande behandling

Mål

Ingen ska känna sig kränkt eller utanför

Insatser

- Personalen ska vara förebilder för vårdnadshavare i konfliktsituationer och i samspel mellan vuxen och barn eller/och barn och barn
- Vi har nolltolerans mot nedlåtande kommentarer och uttryck i vår verksamhet

Ansvarig

Ansvarig chef tillsammans med personalen på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

Religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet:

Område

Religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet

Mål

Öka kunskapen om olika religioner och trosuppfattningar samt etnisk tillhörigheter

Alla familjer ska med samma förtroende kunna komma med sina barn till verksamheten

Insatser

- Kompetensutveckling inom religion och trosuppfattning
- Ta till vara på den kunskap som finns i verksamheten, både bland personal och besökare

Ansvarig

Ansvarig chef tillsammans med personalen på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

En tillgänglig verksamhet

Område

Funktionsnedsättning

Mål

- Verksamheten ska vara tillgänglig för alla besökare

- Verksamhetens innehåll ska vara trygg och förutsägbar

Insats

- Lokalerna ska vara tillgängliga för alla besökare ex. ramp/hiss vid entrén
- Öka kunskapen om funktionsnedsättning
- Skapa rutiner och schema för verksamheten

Ansvarig

Ansvarig chef tillsammans med personalen på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

En öppen verksamhet

Område

Ålder

Mål

- Bemöter barnet och vårdnadshavare utifrån individ och inte ålder

Insatser

- Material ska anpassas till alla åldrar
- Göra materialet tillgängligt för alla åldrar
- Skapa förutsättningar för åldersöverskridande lek

Ansvarig

Ansvarig chef tillsammans med personalen på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

Kartläggning

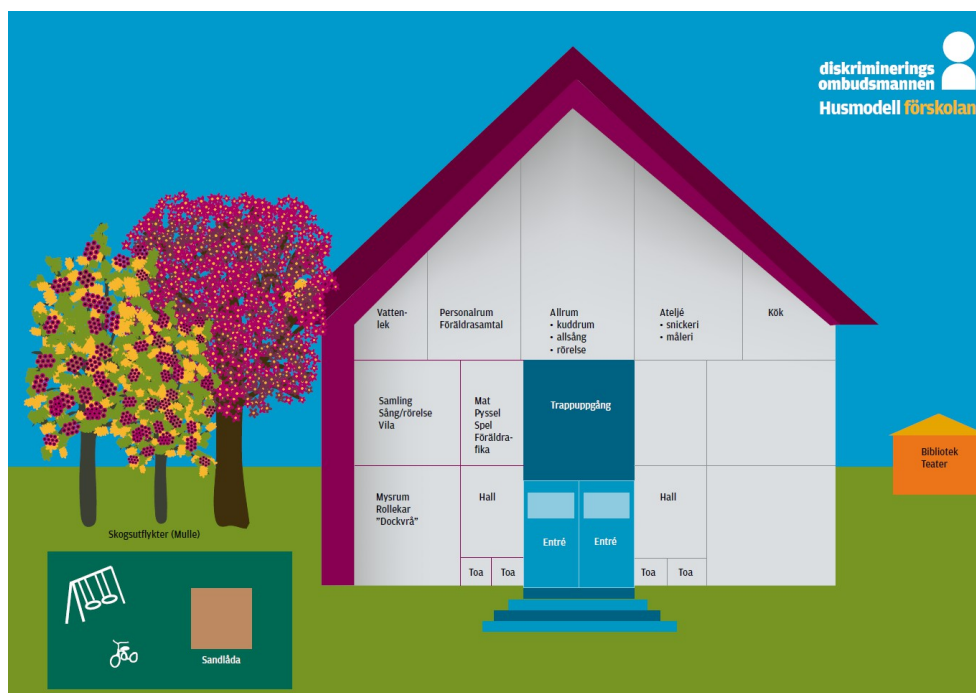
För att veta vad man behöver göra för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, är det viktigt att kartlägga nuläget. Kartläggningen måste utgå ifrån den egna verksamheten.

Kartläggningsmetod

Till kartläggningen kommer Diskrimineringsombudsmannens verktyg ”Husmodellen för förskolan”¹ Verktöget syftar till att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och andra kränkningar i förskolan. Den kan användas för samtal och reflektioner om situationer i förskolan utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Husmodellen utgår från olika rum som kan finnas i förskolan. Frågorna kan användas för att upptäcka risker för diskriminering och trakasserier i de olika "rummen" till exempel vid samlingar och måltider, i mysrummet och så vidare.

1 <http://www.do.se/stodmaterial/forskola-skola-och-hogskola/husmodellen-for-forskolan>

Områden som berörs i kartläggningen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Kränkande behandling, Religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning samt ålder.

Hur har barn och vårdnadshavare involverats i kartläggningen

Vårdnadshavare har varit delaktiga via enkäter, synpunktslåda och liknade. Då en stor del av de bökande barnen är små, har deras vårdnadshavare fått föra deras talan. I den mån det går har personal samtalat med barnen (tillsammans med deras vårdnadshavare).

Hur har personalen involverats i kartläggningen

Personalen är i stor utsträckning de som har genomfört kartläggningen. Och där igenom är de involverade.

Resultat och analys av kartläggningen

Förebyggande

Förebyggande åtgärder ska bygga på de risker som har identifierats i kartläggningen. Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns er verksamhet.

Levandegöra likabehandlingsarbetet

Områden

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning samt ålder

Mål

- Förankra likabehandlingsarbetet i personalgruppen, bland barnen och föräldrarna
- Likabehandlingsplanen ska vara ett levande dokument i vardagen

Åtgärd

Den öppna förskolan har ett ansvar för att hålla diskussionen levande i arbetslaget. Arbetslaget ska kontinuerligt följa upp och utvärdera arbetet. På den öppna förskolan är det också nolltolerans för nedvärderande språkbruk och talar nedsättande i relation till exempelvis sexuell läggning, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

Ansvarig

All personal på den öppna förskolan

Uppföljning

31 maj 2019

Rutiner för akuta situationer

Policy

Den öppna förskolan ska vara en trygg och säker plats för alla barn. Skulle något ändå hända finns det rutiner som alla pedagoger känner till och dessa verkställs omedelbart.

Rutiner för tidig upptäckt

Ett medvetet förhållningssätt och öppen diskussion. Vid minsta misstanke om att ett barn kränks/diskrimineras måste detta uppmärksammas. Pedagogerna måste stå på barnens sida och se till barnens rättigheter gentemot kollegerna. Vi ska alla bli medvetna och inlästa på våra styrdokument och olika planer och genom detta kan vi se olika beteende/stress moment i vardagen och därmed är vi öppna för att hjälpa och stötta varandra.

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

All personal men ytterst ansvarig är ansvarig chef.

Rutiner för när barn kränker andra barn

De vuxna måste alltid reagera. Utifrån barnens ålder och situation samlas de berörda barnen, vårdnadshavare, personal och samtal förs om det inträffade. Personalen informerar övriga i arbetslaget om det inträffade samt vilka åtgärder/insatser som gjorts.

Rutiner för när barn kränks eller/och diskrimineras av vårdnadshavare eller andras vårdnadshavare

Personalen ska alltid omgående reagera och samtala med den vuxne/vårdnadshavaren om det som inträffat. Det är viktigt att det är en öppen och prestigelös diskussion om det som hänt. Samtalet ska genomföras avskilt från de övriga. Det utsatta barnet ska få möjlighet att få prata om händelsen. Dessa samtal ska dokumenteras. Personalen kan ge förslag/tråd

på hur den vuxne/vårdnadshavare kan uttrycka sig. Personalen kan också erbjuda råd och stöd samtal.

Rutiner för när barn kränks eller/och diskrimineras av personal

Ett barn som blir kränkt av någon anställd är i en särskilt utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning. Kränkningar som begås av personal betraktas därför som mycket allvarliga. Det är viktigt att den öppna förskolan agerar skyndsamt när det finns misstanke om att ett barn kan ha blivit kränkt av någon anställd. Både diskrimineringslagen och skollagen innehåller ett absolut förbud för de anställda att utsätta ett barn för trakasserier eller kränkande behandling. Detta gäller för alla tänkbara former av kränkningar. Inom ett arbetslag är det viktigt med öppen och prestigelös kommunikation så att pedagoger inte hamnar i situationer där det finns risk för kränkning eller att någon utsätts för någon annans irritation.

Rutiner för uppföljning

Då barn är inblandade är det varje pedagogs uppgift att ta ställning för barnet/barnen. Det är också pedagogernas uppgift att följa upp ärendet i form av samtal. I de fall där personalen är inblandad ansvarar ansvarig chef för att uppföljning sker. Uppföljning av samtalen fortgår tills dess att diskriminering eller kränkande behandling har upphört.

Rutiner för dokumentation

Alla händelser som misstänks vara allvarliga ska dokumenteras av personalen i samråd med ansvarig chef. Dokumentationen ska omfatta vad som har hänt, åtgärder och uppföljning av ärendet. All dokumentation i ärendet ska dateras och signeras.

Ansvarsförhållanden

All personal som finns på den öppna förskolan har ansvar för att arbeta enligt likabehandlingsplanen.

Bakgrund

Familjecentralen i Vårgårda bedrivs i samverkan mellan fyra basverksamheter, men är inte samlokaliserade. De olika parterna har en samverkansöverenskommelse och är följande:

- Öppen förskola
- Socialtjänst med inriktning mot förebyggande(Solrosens Familjestöd)
- Mödravård (BMM)
- Barnavård (BHV)

Öppna förskolan är en pedagogisk mötesplats för barn och föräldrar och är navet i Familjecentralen. BVC och BMM bedriver en del av sina föräldrargrupper tillsammans med Öppna förskolan personal. På Öppna förskolan arbetar tre förskollärare och en Råd och stöd person deltar i verksamheten några timmar i veckan. BHV och BMM personalen har föräldrargrupper på Öppna förskolan. Andra aktörer från kommun och

landsting besöker också verksamheten regelbundet. Öppna förskolan mål är att främja en god hälsa hos barn och föräldrar i Vårgårda kommun.

Likabehandlingsplanen enligt lagar och förordningar

Sedan 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk:

- Diskrimineringslagen
- Skollagens 6:e kap.(SFS 2010:800)

De har ersatt den tidigare barn- och elevskyddslagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Skolan/förskolan ska nu upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en likabehandlingsplan (enligt 3 kap. 16 §, diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enligt 6 kap. i skollagen). Det har även införts en form av böter, ett vite, för skolor och förskolor som inte har en plan som lever upp till diskrimineringslagens krav.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande

generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitter hjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning.
[diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig.
[trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Diskrimineringsombudsmannen använder sig av Myndigheten för delaktighets beteckning funktionsnedsättning och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla.

Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]